

Názov projektu: Cesta k modernej škole, ITMS kód projektu: 26110130583

* Ľudské práva a škola

Metódy vhodné na implementáciu ĽP do vyučovania
Mgr. Dagmar Čtvrtníčková

Moderné vzdelávanie pre vedomostnú spoločnosť / Projekt je spolufinancovaný zo zdrojov EÚ

* Zásady práce v oblasti výchovy k ľudským právam

- vyhýbať rečníctvu a moralizovaniu,
- klásť dôraz na správanie a zodpovednosť za svoje činy vzhľadom na psychické a fyzické charakteristiky žiakov,
- prezentovať svoje názory a pohľady len ako rovnocenní partneri v diskusii,
- demokraticky a participatívne riadiť triedu,
- rozvíjať svoje facilitačné zručnosti, zručnosti formovania triedneho spoločenstva a kooperatívneho riešenia konfliktov,
- rozvíjať zručnosti inovatívnych foriem učenia.

Interaktívna výučba

Zásady interaktívnej výučby

- * Podporujte tvorivú atmosféru v triede.
- * Podnecujte žiakov k vyjadreniu vlastných názorov a myšlienok.
- * Dávajte pozitívnu spätnú väzbu na každé konanie či správanie, ktoré smeruje k cieľu

- * **Vytvárajte pocit zodpovednosti za spoločné úlohy.**
Dbajte, aby sa všetci zapojili, aby mal každý priestor k sebvýjadreniu.
Pri komentovaní a hodnotení čiastkových výsledkov používajte nehodnotiaci, neposudzujúci, deskriptívny a popisný jazyk.
Diskusiu začínajte s tým, čo je všetkým známe, k čomu sa môže každý vyjadriť.

* Formulujte aktuálne a prít'azlivé témy, uvádzajte príklady zo známeho prostredia. Úlohy zadávajte stručne, formulujte ich jasne a konkrétne.

Presvedčujte sa, či v každej fázy všetci vedia, čo majú robiť.

Neutekajte pred konfliktami a nevyhýbajte sa im, núťte žiakov k vyjasňovaniu kontroverzných stanovísk a názorov na základe argumentácie.

Venujte dostatok času reflexii dokončených aktivít

* **Dialóg**

Výhody dialógu:

- vedie žiakov k porozumeniu, nie iba k zapamätaniu,
- utvára aplikovateľné vedomosti,
- poskytuje spätnú väzbu,
- prispôsobuje tempo výučby možnostiam a schopnostiam žiakov,
- zapojuje žiakov aktívne do výučby,
- precvičuje nadobudnuté poznatky a slovnú zásobu,
- umožňuje odnaučenie nesprávnych predstáv a domnienok,
- rozvíja vyššie rozumové schopnosti atď.

- * **Zásady pre používanie dialógu:**
 - Pýtať sa tak, aby boli otázky jednoznačné a rovnako odpovede na ne.**
 - Nechat' žiakom dostatok času na premyslenie odpovede.**
 - Vyzývať žiakov k odpovedi aj rečou tela - očný kontakt, úsmev ap.**
 - Chváliť každú správnu odpoveď.**
 - Nikdy nezosmiešňovať žiadnu odpoveď.**
 - Pokiaľ sa nedočkáte odpovede, opýtať sa jednoduchšie.**
 - Pýtať sa jasne a krátko s využitím známych slov.**
 - Neobmedzovať otázky iba na fakty.**
 - Rozdeliť otázky medzi čo najväčší počet žiakov.**
 - Mať pripravené dostatočné množstvo otázok**

* **Diskusia**

Zásady pri vedení diskusie:

Dbat' na to, aby vždy hovoril iba jeden žiak.

Keď sa niekto vyjadrí nejasne, zopakovať jeho myšlienku zrozumiteľne.

Viesť žiakov k rozhodovaniu a zhrňať hlavné body, keď diskutujúci dospeli k zhode alebo skončili.

Usmerňovať diskusiu, aby pokračovala ďalej, ak je určitý bod vyčerpaný.

* Postarať sa o to, aby nikto nehovoril na úkor ostatných a aby sa všetci cítili vtiahnutí do diskusie, aj keď práve nehovoria.

Zabezpečiť, aby nedochádzalo k osočovaniu.

Sledovať čas a ciele diskusie.

Oceňovať príspevky žiakov chválou, kladným prístupom a neverbálnymi prostriedkami.

Počúvať pozorne a diskusiu ukončiť zhrnutím a záverom.

Prípadové štúdie

Klady prípadovej štúdie:

formuje kľúčové kompetencie žiakov - k celoživotnému učeniu sa, sociálne komunikačné kompetencie, kompetencie riešiť problémy, občianske kompetencie, sociálne a personálne kompetencie (empatiu) atď.

umožňuje aktivitu a iniciatívu žiakov,

zvyšuje motiváciu žiakov,

vyučovanie je zaujímavejšie,

žiaci riešia problémy, s ktorými sa môžu stretávať aj v reálnom živote aj v budúcnosti,

žiaci sa učia zodpovednosti pri rozhodovaní a kritickému mysleniu, rešpektovaniu názorov,

riešenie prípadovej štúdie umožňuje použiť osvojené vedomosti, problémové situácie si vyžadujú často aj medzipredmetový prístup, vychováva a vzdeláva atď

* **Brainstorming**

Zásady a pravidlá:

Oddelit' tvorbu, produkciu nápadov od ich hodnotenia.

Kvantita súvisí s kvalitou - vyprodukovat' čo najväčší počet nápadov, pri ich vyššom počte je predpoklad, že môže byť medzi nimi aj viac originality.

Spolupráca vytvára synergický efekt - žiaci sa navzájom inšpirujú.

Zákaz kritiky verbálnej aj neverbálnej.

Uvoľnenie fantázie.

Rovnosť účastníkov.

Snowballing (snehová guľa)

Postup pri činnosti:

Žiaci sedia na svojich miestach.

Učiteľ im vysvetlí tému práce, jej cieľ a spôsob.

Zapíše na tabuľu tému.

Rozdá žiakom materiál a vysvetlí spôsob a cieľ práce s materiálom, napr. súborom úloh.

Stanoví potrebný čas na prácu (3 - 5 minút).

Všetci žiaci pracujú individuálne, nerušia sa navzájom.

Po uplynutí stanoveného času vytvorí učiteľ dvojice.

Opäť vysvetlí postup pri práci a cieľ spolupráce. Žiaci pracujú ďalej na tej istej téme, navzájom si vymieňajú názory a myšlienky, komunikujú verbálne i neverbálne. Po uplynutí času spojením dvoch dvojíc vytvorí učiteľ štvorice. Opäť vysvetlí spôsob a cieľ práce. Zadelí roly v skupine a určí čas na prácu 5 - 7 minút.

Práca potom pokračuje v osemčlenných skupinách. Postup je rovnaký, učiteľ vysvetlí postup a ciele práce.

Hovorcovia jednotlivých skupín po skončení práce prezentujú výsledky a zdôvodnili ich. Môžu ich prezentovať aj zápisom na tabuľu, flipchartový papier, nakresliť ap.

Na záver učiteľ zhrnie výsledky všetkých skupín, poprípade doplní potrebné informácie.

Výsledky práce vyhodnocuje učiteľ alebo sami tí žiaci, ktorým bola pridelená rola pozorovateľa. Tí hodnotia vlastnú skupinu aj ostatné.

Hranie rolí a simulačné hry

Scenár na hranie rolí môže byť:

Voľný - žiakom rozdať základné vymedzenie situácie a sami si doplnia podrobnosti.

Pripravený - žiakom rozdať presne pripravené inštrukcie, ktoré poskytujú podrobné informácie o postavách a ich správaní a konaní.

Čiastočne pripravený - žiakom poskytnúť podrobné informácie o pozadí príbehu a o postavách, ale bez uvedenia riešenia situácie.

Opakovanie skutočných situácií - požiadať žiakov, aby v scénke predviedli skutočnú situáciu, s ktorou sa v živote stretli.

Dramatické čítanie - žiakom poskytnúť vopred pripravený scenár s rozpísanými dialógmi, ktorých sa budú presne držať.